

GÜNÜN EN GEÇ
SAATİNDE EN
SON HAVADİS-
LERİLE ÇIKAR
HALKGAZETESİ

Sahibi ve Umumî Neşriyat
Müdürü :
HASAN RASİM US
Basıldığı yer :
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

9

MART 1940
CUMARTESİ

Numara : 185 Sene : 2
Tel. 23872 - Posta kutusu 214

İtalya donanması Napoli civarında toplanıyor

Paris, 9 (Hususi) — "Pari Suvar," gazetesinin Londra muhabirinin bildirdiğine göre, İtalyan donanması Napoli şehrinin şimalinde toplanmaktadır. Bunun, İngiltere ile olan kömür ihtilâfile alâkadar bulunduğu zan edilmektedir.

Müttefik hava generalleri Ankara'da

Fransız ve İngiliz yakın şark orduları
hava kumandanları

Büyük merasimle karşılandılar

Ankara, 9 (A.A.) — İngiltere hükûmeti orta şark hava orduları başkumandanı Sir Vilyam G. S. Miçel ile Fransanın şarkî Akdeniz hava kuvvetleri kumandanı general Jono ve maiyetleri erkânı bu sabah Toros ekspresile Ankara'ya gelmişler ve üç milletin millî renklerle süslenmiş bulunan Ankara garında hava müdafaa genel kumandanı korgeneral Hüsnü Kılıç, Gaz genel kumandanı tümgeneral Hüsnü Rıza Ünsal, hava müşaviri tuğbay Celâl Yakal, hava müsteşarı tuğbay Yahya Razi Biltan, albay Oray, merkez kumandanı Ali Somdemir ile mihmandarlıklarına tayin edilmiş bulunan deniz kurmay binbaşı Aziz Uluşan, hava binbaşı Seyfi Alok ve kurmay önyüzbaşı Tekin, Arıburnu, Fransız ve İngiliz büyük el-

çilikleri Kara, hava ve deniz ataşemilleriyle bu elçilikler erkânı tarafından selâmlanmışlardır.

Başta mızıkla olduğu halde bir bölüm asker muhterem generallere rasimeyi ihtiramı ifa etmiş ve mızıkla Fransız, İngiliz ve Türk millî marşlarını çalmıştır. Muhterem misafirlerimiz bu merasimi müteakip teftiş eyledikleri ihtiram kıtasını merhaba asker diye selâmlamışlar ve asker "sağol," diye mukabelede bulunmuşlardır.

Sir Vilyam G. S. Miçel ve general Jono ve maiyetleri ikametlerine hususî daireler tahsis edilmiş bulunan Ankarapalasa gitmek üzere gardan ayrılırken burada toplanmış halk tarafından içten tezahüratla selâmlanmışlardır.

Hitler Yarın Alman milletine hitap edecek

Berlin, (9 (Radyo) — Hitler yarın saat 12 de Alman milletine hitaben bir nutuk irat edecektir.

ORHAN SEYFİ Haber'de

Değerli şair Orhan Seyfi, Türk okuyucularının da pek iyi bildiği gibi, aynı zamanda kuvvetli bir kronikçidir. Haber arkadaşımız, Orhan Seyfi ile kuvvetli bir u. zuv kazanmış oluyor. Haber okuyucuları, Orhan Seyfinin yazılarını zevkle okuyacaklardır.

İlk yazı pazartesi günü Haber gazetesinde çıkacaktır.

İngilterenin Almanyadaki son elçisi

Nevil Henderson, Hitler'i anlatıyor

Bu çok dikkate değer eseri bugünden itibaren tam bir sayfa olarak neşre başladık. Dördüncü sayfamıza bakınız

Henderson Berlinde bulunduğu sıralar daima sülh peşinde koşuyor; ve birer sülh sembolü olmak üzere evinde beyaz güvercinler besliyordu.

4 saat süren bir Nazi selâmı!

(Devamı 2 nci sayfa)

Musolini Tazyik edilecek

Ribentrop, İtalyanın bu harpte Almanyanın yanında yer almasını temine uğraşacak Alman Hariciye Nazırı Romaya hareket etti

Amsterdam, 9 (A.A.) — Reuters ajansı bildiriyor:

Hitler, von Ribbentropu Romaya göndermek kararını itihaz etmiştir. Nazır bu sabah 9,15 de Romaya müteveccihen yola çıkmış bulunmaktadır.

Reuter ajansının haber aldığına göre, ecnebi müşahitler Almanya hariciye nazırının Roma-

da Musolini ile Avrupalının şimali garbisindeki vaziyet ile Almanyanın tarzı hareketi hakkında müzakerelerde bulunacaktır. Berlin bazı bitaraf mahafilinin zannına göre İtalyayı bu harpte Almanyanın yanında yer alarak aktif bir rol oynayabilmesi için M. Musolini üzerinde tazyik icra edilecektir. Bu münasebetle

von Ribbentrop İtalyan kömür gemilerinin İngilizler tarafından tevkifi hâdisesinden azami derece istifadeye çalışacaktır.

Hatırlarda olduğu üzere bu kömür hâdisesi münasebetle Alman matbuatı İtalyan gazetelerinden çok şiddetli neşriyat yapmışlardır.

SPOR

Taksim ve Şeref stadlarında bugün yapılan Mektep futbol maçları

Günün galipleri: Galata saray, Boğaziçi Pertevniyal, Haydarpaşa liseleri

Taksim stadında:

GALATASARAY - KABATAŞ 3-0

Günün mühim maçı Galatasaray lisesi ile Kabataş lisesi arasında oynandı.

İlk devre hakimiyeti ellerine alan Galatasaraylılar Mustafa vasıtasıyla ilk gollerini kazandılar ve devre 1-0 Galatasaray lehine bitti.

İkinci devre yine Galatasaray hakim... 4 üncü dakikada Mustafa'nın ortasını Ahmet güzel bir vuruşla gole çevirdi.

23 üncü dakikada Nuri üçüncü golü atarak takımını sahadan 3.0 galib çıkardı.

BOĞAZIÇI - İSTİKLAL LİSESİ 2-0

Günün en mühim ve şampiyona üzerinde rol oynayacak olan maçı Boğaziçi ile İstanbul lisesi oynadılar.

İlk devre her iki tarafın karşılıklı hücumları arasında 0.0 sona erdi.

İkinci devre daha hakim oynayan Boğaziçililer arka arkaya iki gol atarak maçı 2-0 galip bitirdiler.

Şeref stadında:

Mektepler arasında ilk maçlar bugün Şeref stadında devam edildi. Bu sahada Pertevniyal - İstiklal ve Haydarpaşa - Vefa takımları karşılaştılar.

PERTEVNIYAL - İSTİKLAL: 3-0

Birinci devre Orhan vasıtasıyla 1 gol atan Pertevniyalılar, devreyi 1.0 galib bitirdiler.

Pertevniyalılar ikinci devrede 1.0 gol daha yapmağa muvaffak olarak müsabakadan 3-0 galib çıktılar.

Bu maça takımlar aşağıdaki takımlarla çıktılar:

Pertevniyal: Sezal, Sedat, Mehmet, Rıdvan, Kadri, Adil, Salihbaddin, Tacl, Süleyman, Orhan, Fethi.

İstiklal: Ali - Şeref, Celal, Fethi, Hasan, Ekrem - Suphi, Yekta, Hüseyin, Tarık, İbrahim.

HAYDARPAŞA - Vefa: 5 - 1

Günün ikinci müsabakasını Haydarpaşa - Vefa takımları yaptılar. Takımlar sahaya şu şekilde çıkmışlardı:

Beyoğlu halkevindeki Voleybol maçları

Bugün Beyoğlu Halkevinde Voleybol müsabakalarına devam edilmektedir.

İlk karşılaşma Darülsafaka - Öğretmen okulu takımları arasında yapılmış ve hakim bir oyun oynayan Darülsafakalılar müsabakayı 15.2; 15 - 0 kazanmışlardır.

Günün ikinci karşılaşması Ticaret lisesi - Taksim lisesi arasında idi. Ticaretliler her iki seti de 15-0 kazanarak galib gelmişlerdir. Şişli Terakki de İstanbul saat okuluna 15-4, 15-13 galip gelmiştir.

Tebliğ

Beden Terbiyesi İstanbul Bölgesi boks ajanlığından:

Şimdiye kadar alaka gösterilmeyerek terk edilmiş bir vaziyette olan boks şubelerinin bu kere yeniden ve canlı bir surette faaliyete geçirilmesi için bölgemizce esaslı tedbirler alınmıştır. Klüplerimizin bu şubesinde çalışan ve çalışmağa istidadı görülen elemanların isim ve adreslerini gösteren bir listenin bir an evvel 20.3.1940 tarihine kadar Ajanlığa gönderilmesi tebliğ olunur.

Haydarpaşa: Sezal - Niyazi, Yakub - Tarık, Orhan, Kemal - Suad, Sabri, İbrahim, Halil, Müzzad.

Vefa: Nadir - Murad, Ahmet - Halil, Nazım, Şandıman - Sabahaddin, Şehab, Necdet, Remzi, Mümtaz.

Birinci devre Haydarpaşalıların hakimiyeti altında cereyan eden, rek 3-1 Haydarpaşa lehine neticelendi. İkinci devre iki gol daha yapan Haydarpaşalılar müsabakayı 5-1 kazandılar.

Haydarpaşanın gollerini, Suad, Müzzad, Halil, İbrahim ve Sabri attılar. Vefalıların golünü de Şandıman yaptı.

Yüksek mektepler voleybol maçlarında

Orman fakültesi şampiyon

Yüksek mektepler arasındaki voleybol müsabakalarına bugün Beyoğlu halkevi salonunda devam edildi. Günün en mühim karşılaşması Orman fakültesi ile Mühendis mektebi arasındaydı. Orman fakültesi müsabakayı 3 sette kazanarak yüksek mektepler voleybol şampiyonu oldu.

HALKEVİ TURNUVASI

Beyoğlu halkevi turnuvası maçları da bugün bitmiş oluyor. Birinci kategoride Galatasaray ikinci ve üçüncü kategoride de yüksek Mühendis mektepleri şampiyon olmuşlardır.

Yüksek mektepler arasında

Basketbol müsabakaları

Yüksek mektepler arasında tertip edilecek basketbol müsabakaları hakkında konuşmak ve fikstür tanzim etmek üzere mekteplerin murahhasları önümüzdeki cumartesi günü Beyoğlu halkevinde bir toplantı yapacaklardır.

ÖĞLE VE AKŞAM

Haber AKŞAM POSTASI

Hasan Kumçayı, memnu mntaka üzerinde uçarken yere inmeğe mecbur edilen Bulgar tayyaresinin Bulgaristana iadesinden bahsederek şöyle diyor:

"Türkler umumî harpte kendileri ile yanyana harp ettikleri Bulgarların millî ıztıraplarını çok yakından hisseden ve anlayan, geçmiş felâketlerin acılarını unutmak için bir takım millî istekleri bulunmasını takdir eden bir millettir; bu anlayışlarını ve takdirelerini de sözle değil, fiille isbat etmişlerdir. Bu vaziyet - Balkan antantına girmiş olmamasına rağmen - Bulgaristan ile Türkiye arasında gittikçe artan, nihayet Avrupalının bugünkü buhranlı hadiseleri karşısında şuurlu bir şekil alan bir yakınlık husule getirmişse bundan hayrete düşmemelidir."

Son Posta

"Her Gün,, sütununda altın fiyatlarının yükselişinden bahsederek bunu mazur gösterecek malî, iktisadî, siyasi ve askerî hiç bir sebep bulunmadığı yazılmakta ve şu neticeye varılmaktadır: "Bununla beraber mademki altın fiyatı yükselmektedir. Sermayenin endişede olduğunu kabul edelim ve bunun bir tehlike olduğunu bilelim; önüne geçmiye çalışalım. Altın satımı yasak etmek gibi bütçünün aksi neticeler verecek yollara gitmeden, tabii vasıtalar kullanarak yükselişi önleyelim, geriletelim. Bunu yapabiliriz."

AKŞAM

"Dikkatler, sütununda eğlence yerlerinin hepsi sözde "lüks, olduğu ve müşterisizlikten sinek avladıkları yazılarak şöyle deniyor:

"Öyle bir tertip yapmalı ki, - Taksim gazinosu değilse bile - mevcutların bir kısmı orta sınıfa mahsus olsun. Bunu da tertiplemek yine Belediye düşer. Rehberliği doktor Lütfi Kırdar bekleriz."

DEN SONRA GELEN Haberler

Sovyetler Teklifleri kabul edilmezse Finlandiyaya amansız bir harp açacaklar!

MOLOTOFUN 50 İNCİ DOĞUM YILI

Moskova, 9 (A.A.) - Sovyetler Birliği icra komiserleri heyeti reisi ve hariciye komiseri Molotof bugün doğumunun 50 inci yıldönümünü kutlamaktadır.

Bu münasebetle komünist partisi merkez heyeti kendisine çok hararetili bir tebrik telgrafı göndererek memlekete ve bolşevikliğe yaptığı büyük hizmetleri tebrik etmiştir.

Berlin, 9 (A.A.) - Völkischer Beobachter gazetesi Sovyetler Birliği icra komiseri heyeti reisi Molotofun doğumunun 50 inci yıldönümüne tahsis ettiği bir makalede, geçen yaz Alman - Rus müzakerelerinin süratle intaş edilmemiş olmasını Molotofun büyük Avrupa devletleri içinde Sovyetler Birliğinin rolünü açık ve sarıh bir tarzda idrak etmiş bulunmasına atfediyor ve diyor ki:

"Alman hariciye nazırı von Ribbentropun gönderdiği tebrik telgrafı, Sovyet devlet adamına karşı doğumunun yıldönümünde Almanyanın beslediği duyguların müsbet bir ifadesidir. Samimi bir iş birliği ile birleşmiş olan iki devlet büyük Avrupa sahasında sırtı sıra birbirlerine dayanmış bulunuyorlar.

Bu suretle plütokrasilerin Almanyanın başına iki cephe açmak hususundaki ümitleri suya düşmüştür."

Roma 9 (A.A.) - İtalyan mahallinde söylendiğine göre Finlandiya hükümetinin Sovyet taleplerine dün gece cevap vermesi lazımla gelmekteydi.

Sovyet talepleri reddedildiği takdirde Sovyetler birliği Finlandiyaya karşı amansız bir harp açacaktır. Aynı mahallelerde izhar edilen kanaate göre Sovyet talepleri pek aşırıdır.

Popolo Di Roma gazetesi, Sovyet taleplerinin kabulü "millî şeref kırarak şekilde bir arazi terki, mahiyetinde olacağını kaydeylemektedir.

İSVEÇİN TAVASSUT TEKLİFİ

Helsinki, 9 (A.A.) - İsveç tavassutu hususunda dün geceyarısı resmî bir tebliğ neşri bekleniyordu. Bu tebliğ neşredilmemiştir.

Bir siyasi şahsiyet ancak önümüzdeki pazartesi günü, etkârı umumiyenin tatmin edilmeğe başlanacağını söylemiştir.

İsveçin tavassut teklifi inceden inceleme tetkik edilmiştir.

BİR SOVYET TEBLİĞİ

Moskova, 9 (A.A.) - Sovyet tebliği: 8 martta kaydedilecek mühim bir şey olmamıştır.

Musolini tazyik edilecek

(Başarılı 1 Incl sayfada)

Almanya hariciye nazırı aynı zamanda Amelia Lavo vapurunun maruz kaldığı taarruzdan dolayı İtalya hükümetine Almanyanın özürlülerini bildirecektir.

Diğer bazı zevat von Ribbentropun Roma seyahatini Sumner Velsin son seyahati ile alakadar görmekte idirler.

Aynı zamanda Almanya hariciye nazırının Kont Ciano tarafından geçen birinciğinde ya pılmış olan Berlin ziyaretini iade maksadile Romaya gittiğini iddia edenler de vardır.

Herhalde muhakkak olan bir şey varsa o da şansölye Hitler tarafından anı olarak itihaz edilen bu kararın Berlin siyasi mahallinde büyük bir hayretle karşılanmış olmasıdır.

ALMAN MATBUATI ROMA ZİYARETİNİ NASIL TEFSİR EDİYOR?

Berlin, 9 (A.A.) - D.N.B.

Alman hariciye nazırı von Ribbentropun Roma seyahati matbuatın bilhassa nazarı dikkatini celbetmektedir. Gazeteler bu münasebetle yazdıkları makalelerde Berlin - Roma müverinin sağlamlığın

Viipuri körfezinde Sovyet kıtaatı Esisarı adasını ve şehri Kattiansari adasını ve şehri, Tervasari ve Mustasari adaları Hieta sarı adasını ve şehri işgal etmişlerdir.

Sovyet kıtaatının elinde 12 top, 57 mitralyöz ve 2 milyon kurşun geçmiştir.

Sovyet tayyareleri düşman kıtaatını bombardıman etmiş ve iki düşman tayyaresini düşürmüştür.

MANNERHAYM FRANSIZ ZABITLERİLE KONUŞUYOR

Belgrad, 9 (Radyo) - Helsinki'den bildiriliyor:

Fin başkumandanı Mareşal Mannerhaym dün Fransız erkânharbiye zabıtlarını kabul ederek uzun müddet görüşmüştür.

da harp dolayısıyla hiçbir değişiklik olmadığını ehemmiyetle kaydediyorlar.

Völkiser Beobachter diyor ki:

"Mihver ile birbirine bağlı bulunan iki büyük devletin bariz vasfı iki taraf zımmadamlarının Almanya ve İtalyayı alakadar eden meseleleri devamlı ve şahsi temaslara müzakere ve müştereken hal ve tesviye etmeleridir."

Alman ve İtalyan rejimlerinin istikrarı iki milletin iş birliğine sarsılmaz bir itimat ve tam bir haberleşme mahiyetini vermektedir. Alman - İtalyan münasebetlerinin esasları müstekardır. Binaenaleyh zımmadamlar arasındaki konuşmanın mevzuunu, müteaddid vesilelerle müteessir olduğu sabit olan iş birliği bakımından günlük meselelerin gösterdiği tahavvüller teşkil edecektir. Bu neviden son konuşma Polonya harbinin intacı üzerine İtalya hariciye nazırı Kont Ciano tarafından Berline ziyaret münasebetile vukubulmuştu. Şimdi de von Ribbentrop Romaya giderek Musolini ve Ciano ile iki memleketi alakadar eden meseleleri her zaman olduğu gibi karşılıklı itimat içinde görüşeceklerdir.

Mareşal Balbo Kanire'de

Kahire, 9 (A.A.) - Libya umumi valisi İtalya mareşalı Balbo, Habeşistandan Kahireye gelmiş ve İtalya elçisi Mısır hükümetinin mümessilleri orta şark İngiliz kuvvetleri kumandanı tarafından selâmlanmıştır.

Mareşal, yarın Trablusa hareket edecektir.

Amerikanın Moskova elçisi

Dün Molotofla 2 saat görüştü

Moskova, 9 (A.A.) - Amerikanın Moskova büyük elçisi Steinhardt dün öğleden sonra Kremlin sarayına giderek Molotofla iki saat görüşmüştür.

Bu sabah ta İsveç sefirile görüşecektir.

Alman Başkumandanı

Garp cephesini teftiş etti

Berlin, 9 (A.A.) - Alman ordu Londraya gelir gelmez hemen Cem Brauchitsch garp cephesini teftiş etmiştir.

KESİK KAFAYETİ

Okuyanların tüylerini ürpertecek kadar korkunç, meraklı bir zabta romanıdır. Vak'a Japonyada geçmektedir ve çok meşhur bir Japon zabta muharririnin eseridir.

13 martta Haberde okumaya başlayacaksınız

İzmirde lındık büyüklüğünde dolu!

İzmir, 9 (A.A.) - Dünyâ müthiş fırtına akşama doğru sükûnet bulmuştur. Körfez vapurları seferlerine başlamışlar, hareket için fırtınanın dinmesini bekliyen vapurlar da yola çıkmışlardır.

Gece yağmur geçmiş, sabah saat 6,30 da fındık cesametine şiddetli bir dolu yağmış ve beş dakika kadar devam etmiştir.

Dün, fırtına esnasında birçok vakalar olmuştur. Bu arada belediye merkez garajı önünde otobüs bekliyen iki kişiden biri o civarda bulunan bir inşaat barakasının uçan damının çarpılması ifade veremeyecek derecede ağır yaralanmış ve hastaneye kaldırılmıştır. Bu yaralı, esasen dün sabah hastaneden çıkmış bulunuyordu.

Eğrefpaşada bir kadın barakasında otururken yan duvarın baraka üzerine yıkılması neticesi olarak mangala kapanmış, yüzünden ve göğsünden yaralanarak hastaneye kaldırılmıştır.

Ağır ceza zabıt kâtiplerinden biri de Fevzipaşa bulvarından geçerken kırılan bir camın ayağına düşmesiyle yaralanmıştır. Şehrin muhtelif mahallerinde, birçok bacalar yıkılmış, duvarlar çatlamış ve damlar çökmüş ve bu yüzden birçok kazalar olmuştur.

Parklarda vuku bulan tahribat da büyüktür. Birçok ağaç yıkılmış ve meyva çiçekleri kâmilten dökülmüştür. Karşıyaka iskelesi önünde deniz bütün rıhtım kaplamış ve muhtelif noktalarda tahribat yapmıştır.

Vels İngiliz kralı tarafından kabul olunacak

Londra, 9 (A.A.) - Amerika hariciye müsteşarı Sumner Vels Londraya gelir gelmez hemen Bent berlayn ve Lord Halifaxla görüşecektir.

Bahriye nazırı Çörçil ile de belki mülakatta bulunacak ve kral tarafından kabul edilecektir.

RUZVELT, ARŞİDÜK OTTO ŞEREFİNE ZİYAFET VERDİ

Vaşington, 9 (A.A.) - Reisl cumhur ve bayan Ruzvelt dün Beyaz sarayda Avusturya prensi Arşidük Otto ile kardeşi prens Felix şerefine bir çay vermişlerdir.

Bu resmîkubule hiçbir mahiyet atfolunmamaktadır.

VELSLE HİTLER ARASINDAKİ KONUŞMA

Moskova, 9 (A.A.) - Tasavvur jansı bildiriyor:

Amerikan Associated Press ajansı, Berline 3 mart tarihinde Hitler ile Amerikan reisl cumhuru Ruzveltin müessili Vels arasında vukubulan mülakatın mevzuu hakkında Berlin muhabirlerinin bir haberini neşretmiştir.

Amerika mümessili Velsin Berline yaptığı konuşmalar hakkında ecnebi matbuatta çıkarılan şayialar münasebetile salâhiyetli Alman makamatı şunu müşahade etmektedir ki, her iki taraf da bu müzakerelerin mevzuunu neşretmemek hususundaki kararı samimî ve halisane bir surette tatbik etmişlerdir.

Binaenaleyh ecnebi matbuatın negriyatı tamamilen asılsızdır. Ve Almanya ile Birleşik Amerika devleti arasında itimatsızlık karmak ve açık olan Almanyanın harp hedefleri hususunda dünna etkârı umumiyesini yanlış yola sevk etmek yolunda bir teşebbüsten ibarettir.

KADAR GELEN Haberler

Müttefikler Finlandiya'ya yardımında devam ederse...

BİR KAÇ SATIRLA
HADİSELER
Dahilde:

* Başvekil doktor Refik Saydam zel zele sahasını, yardım ve imar faaliyetini yerinde tetkik etmek üzere yarı Erzinca hareket edecektir. Bu seyahatin bir hafta kadar devam etmesi muhtemeldir.

* Macar kadın artistlerinden sonra İngiliz artistlerinin akını başlamıştır. Üç kadın ve dört erkek artistten mürekkep bir kafiye bugünkü Sempion ekspresle Londradan gelmiştir. Bunlar İngilterenin tanınmış komiklerinden ve varyete artistlerinden olduklarını, müttefiklerin şark ordularını eğlendirmeye memur edildiklerini, burada kısa bir müddet kaldıktan sonra Suriye, Mısır ve İraka gideceklerini söylemişlerdir.

Bundan başka Almanyadan kaçan Çek gençlerinden 33 kişilik bir kafiye de Konvansiyonelle gelmiştir.

Karabük fabrikasında çalışacak müteahhislardan beş İngiliz mühendisi, İtalyanım Tahrir askeri ataşesi, İngilterenin Bağdat konsolosu, İtalyan dönen üç ithalat tacirinin ekspresle gelenler arasındadır.

* Zabıta, beyaz zehir kaçakçılığına açtığı mücadeleye şiddetli surette devam ediyor.

Unkapanında sabıkalı eroinci lerden Hasan oğlu Rıfatın metruk bir yük arabası dingili arasına sakladığı 19 paket eroin, kullanılmış zehirle altı birçok boş paketler ve eroinlerin kullandıkları beyaz zehirle buluşuk bir çakı bu lunmuş ve suçlu yakalanmıştır.

Bundan başka Galatada, şüpheli görülerek çevrilen sabıkalı Adil oğlu Hüsamiddin üzerinde de kaçak esrar paketleri bulunmuş tur. Bunların kaçak maddeleri nereden tedarik ettikleri araştırılmaktadır.

* İlk okullar için açılmış okuma kitapları müsbakasına iştirak edenlerin kitapları, müteahhas komisyonca matbu muvafık görülmüş, yeni bir müsbaka açılması kararlaştırılmıştır.

* Son hafta içinde çay ve kahve piyaası harareetlenmiş. Anadoludan getirilen çay ve kahve tacirlerine mutattan fazla ve anormal talepler gelmiştir. Hükümetin şekerden sonra çay ve kahve fiyatlarına da bir miktar zam yapacağı yolundaki asılsız gıyalar bu harekete sebeb olduğu söylenmektedir.

* Birkaç ay evvel adliyenin manevi şahsiyetini tahkir ettiği iddiası aleyhinde takibata girilen ve hakkında tevkif müzakeresi kesilen sabık avukatlardan Hüsnü Öngül şigilde saklandığı bir evde sandık içinde yakalanmış ve dün adliyyeye getirilerek hakkındaki tevkif kararı infaz edilmiştir. Ağır cezada muhakeme edilecektir. Hüsnünün dolastığı muhtelif şehirlerde halen avukat olmağidaki saklıyarak işlerini ve davalarını takip etmek üzere bazı eşyahtan para olarak dolandırdığı da iddia edilmektedir. Bu hususta da tahkikat yapılmaktadır. Şigildeki ev sahibi kadın hakkında da bir suçluyu bilerek saklamak iddiasıyla takibat yapılmaktadır.

* Bükreşten bildirildiğine göre, Roman hükümeti Erzinca mintakasında sembolik bir dostluk eseri yaratmayı düşünmüş ve burada modern bir köy inşasına karar vermiştir.

Bu köyün bütün malzemesi, marnarı ve işçileri Romanyadan gelecek ve köye "Romanoba", adı verilecektir.

* Kıbrıt fiyatlarının değiştirileceği yolundaki gıyalar etrafında alaka-darlar ademi malumat beyan etmekte ve buna ihtimal vermektedir. Memlekette en az altı yedi aylık ihtiyaca kafi gelecek kıbrıt stoku vardır.

* Eminönünde Tüberdar sokagında 9 numaralı Trakya garajında yatan üç yirmi yaşlarında Cemal dün akşam saat on dokuzda yakıtı mangal kömüründen zehirlenerek bayılmış ve cankurtaran otomobili Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

Zehirlenen adam hastane kapısında otomobilden indirilerek müayene edilmiş ve kömür çarpmasından öldüğü anlaşılmıştır.

Haricte:

* Parisien bildirildiğine göre, Sovyetler kendi hudutları içinde giren Polonyalıları Kafkaslara göndermişler ve tahkikat işlerinde kullanmağa başlamışlardır.

Almanya askeri tedbir alacakmış!

Alman Hariciye Nazırı, eski Fin Cumhurreisile birlikte Romaya gidiyor

Stokholm, 9 (A.A.) — Siyasi mahfillerde İsveçin Sovyetlerin şartlarını kabul etmesi için Finlandiya üzerinde siyasi veya diplomatik hiç bir tazyik icra etmediği katiyetle beyan edilmiştir.

Aynı mahfillerde İsveçin hiç bir vakit mutavassıt rolü oynamadığı, sadece Sovyet şartlarının Fin hükümetine bildirilmesine tavassut ettiği söylenmektedir.

Diğer cihetten iyi haber alan mahfillerde söylendiğine göre İsveç, iki taraf arasında müzakereye başlanmasi için teğebbüste bulunmamıştır. Bu teğebbüs, yalnız Sovyet hükümeti tarafından yapılmıştır. Moskova hükümeti, akdi muhtemel olan itilaf esaslarının Finlandiyaya bildirilmesini İsveçten rica etmiştir.

SOVYET ŞARTLARI

Sovyetlerin ileri sürdükleri şartlar hakkında şimdiye kadar negredilen haberler, hakikate tamamiyle tevafuk etmemektedir. Ladoga gölünün şimali şarkisinde Sovyetler tarafından talep edilen hudut Sortavalada nihayet bulmaktadır. Çünkü Sovyet hükümeti, bu noktanın sevkülceyi chemmiyetini anlamıştır.

Kareli berzhında hudut aşağı yukarı şimdiki cephe hattını takip edecektir.

Hango hakkında Ruslar titiz davranmakta, fakat Petsamoyu Finlere bırakarak esasen geçen eyülide Finlerin terketmeğe razı oldukları "Bahkçılar, yarımadasını istemekle iktifa eylemektedirler.

İyi haber alan mahfillerde hasıl olan kanaate göre Fin diplomatlarının müzakereler esnasında da Sovyet şartlarında bir değişikliklik yapmağa muvaffak olup olamayacaklarını şimdiden kestirmek güçtür. Bununla beraber Sovyetler tarafından ilerin sürülen şartlar, bir ultimatoma mahiyetinde değildir. Çünkü söylendiğine göre Sovyetler hiç bir mühtel tayin etmemişlerdir. Yalnız malum olan bir şey varsa o da Finler tarafından dermayan edilen ve İsveç hükümetince bildirilen ihtirazi kayıtların Sovyetler tarafından kabul edilmediğidir. Bu hal Sovyet şartlarında esaslı bir değişiklik yapılamayacağını göstermektedir.

İSVEÇİN ROLÜ

Stokholm, 9 (A.A.) — Dagens Nyheter gazetesi yazarı:

Rusya ile Finlandiya arasında çıkan ihtilafta Almanyanın tavassutunu kabul etmemekte idi. Bu vaziyet karşısında İsveç, Sovyetlerin şartlarını Finlere bildirilmeyi muvafık gördü. Çünkü Finler dajma müzakereye hazırldı.

ALMANYA SULHA TARAFI

Berlin, 9 (A.A.) — Berlinin siyasi mahfillerinde bildirildiğine göre ce nebi matbuatı tarafından yayılan haberlerin hilafına olarak Almanya, Fin—Sovyet ihtilafında bir uzlaşmaya varılmasını için hiç bir zaman cephe almamıştır. Almanya, sıkı bitaraflığını ve ihtilafa ademi müdahale hususundaki tarzi hareketini muhafazaya devam etmektedir.

FIN HARICIYE NAZIRI BERLİNDE

Roma, 9 (A.A.) — Berlinde alınan fakat henüz teeyyüt etmeyen bazı haberlere göre Finlandiya hariciye nazırı Tanner, bu aralık Berline bulunmaktadır.

BERLİN VE BOMADA

Londra, 9 — Finlerle Sovyetler arasında sulh müzakereleri yapıldığına dair gıyalar devam ediyor. Anlaşıldığına göre şimdiki kadar Stokholmda yapılan temaslara Berlin ve Romaya intikal etmektedir. Eski Fin Cumhurreisil Svinhud Stokholmdan Berline gitmiştir. Oradan İtalyaya geçeceği anlaşıyor. Eski Cumhurreisil Berline gelince yanında Fin elçisi olduğu halde Alman hariciye nazırı fon Ribentropu ziyaret etmiştir.

RIBENTROP ROMAYA GIDIYOR

Berlinden alınan malumata göre, Alman hariciye nazırı von Ribentropu eski Finlandiya Cumhurreisil arasında coreyan eden mülakat neticesinde, müzakerele rin Romada devamına karar verilmiştir. Bu karar üzerine von Ribentrop bugün Romaya hareket etmeğe karar vermiştir. Eski Finlandiya Cumhurreisil de bugün Romaya gidecektir.

Salahiyettar Alman mahafilin de, von Ribentropun Romada İtalyan başvekil Müsolini ile görüşeceği haber veriliyor.

Finlandiya hariciye nazırı Tanner'in de Stokholmdan tayyareyle Berline muvasalat ettiği haber veriliyor.

İTALYAN GAZETELERİNE GÖRE

Romada gazetelere göre ihtilafın İskandinav devletlerine yayılmasında hiçbir menfaatı olmayan Almanya, bu maksat uğrunda çalışmaktadır.

Şöale Norveç te topraklarının şimdi harb halinde bulunan büyük devletler için bir muharebe meydanı haline gelmesinden korkmaktadır.

"Popolo d'Italia" gazetesinin İskandinavya'daki hususî muhabiri, İtalyanın Finlandiya ile Sovyetler Birliği arasında sulh aktedilmesini istiyen devletler arasında bulunduğunu ve İtalyanın bu arzusunun "insan ve sivası bazı vilseke sebebler... den neset ettiği"ni yazmaktadır. Muhabirin bildirildiğine göre sulh meselesi Helsinki hükümeti ve Fin askeri ricall tarafından tetkik edilmiştir.

Generallerin bir kısmı Moskova ile bir anlaşma akdine şiddetle itiraz etmişlerse de içlerinde Mareşal Mannerhaimin da bulunduğu bazı askeri sefler "şereflî bir sulh" yapılması ihtimalini müsait bir şekilde karşılamışlardır.

MÜTTEFİKLERİN VE FIN ORDUSUNUN VAZİYETİ

Parisin salâhiyetli mahafilin, Finlandiyanın kendi mukadderatına kendisi hâkim olduğunu söylemektedirler. Finlandiya İsveçin teklif ettiği yola girmek, yahut müdahaleyi arttırmaları için müteffit devletlere başvurmak gibi i ki sık ortasında bulunuyor. Cenevrede Finlandiya lehine verilen kararları tatbik eden Fransa ve İngiltere bu milletin istiklâlini korumak için yaptıkları gayrete devam amadedirler.

Londradaki Fin mahafilinde temin edildiğine göre, Sovyet sulh şartlarını kabul veya reddetmek hususundaki son söz Mareşal Mannerhaim ile Fin ordusuna aittir.

Finlandiya harbe devamı karar verdiği takdirde, İngiltere ile Fransa Finlandiyaya daha geniş mikyasta yardıma hazır olduklarını resmen bildirmişlerdir.

Diğer taraftan, Berlinden gelen haberlere göre, Almanya, müttefiklerin Finlandiyaya yardımlarına devam ettikleri takdirde askeri tedbir almak mecburiyetinde kalacağını ihlas ettirmiştir.

Yüksek Müdafaa Meclisi

Beş saat müzakere bulunduk

Ankara, 8 (A. A.) — Yüksek müdafaa meclisi bugün saat 15.30 da başvekillette reisicumhur İsmet İnönü'nün riyyetinde toplanmış ve saat 20.30 a kadar müzakeresine devam etmiştir.

İngiliz notası

Romaya gönderilecek cevap dostane fakat katî olacak

Londra, 9 (A.A.) — İyi haber alan mahfillerde söylendiğine göre İtalyaya gönderilen Alman kömürü kaçakçılığının kontrolunu tenkit eden İtalyan notası, na verilecek İngiliz cevabı yakında Romaya gönderilecektir. Cevap, hariciye nezaretinin ve iktisadi harp nezaretinin eksperleri tarafından hazırlanmıştır.

Cevap, İtalyan notası gibi dostane fakat katî bir lisanla yazılmaktadır. Notada İngiltere hükümeti, geçen sonegrinde toplanan mecliste verilen karar mucibince Alman ihracat mallarının müttefiklerin albulu örgüsünden geçmeyeceğini her halde sarahatle bildirecektir. Nota, İtalyanın ortaya attığı başka noktalara da cevap verecektir.

İyi haber alan mahfillerde hasıl olan kanaate göre İtalya ile başlıyan iktisadi müzakereler in kıtaa uğramamış, sadece talik edilmiştir.

DAHİLDE

Evlerinde fazla şeker bulunduranlarda beyanname alacaklar

Şekerin ucuz zamanında mal toplayan müesseseler hakkında, ki tahkikat ve araştırmalara devam ediliyor.

Depolarında bulunan külliyyetli miktarda şeker zabıta el konularak tahkikatı tamamlanan Liyon - Melba çikolata fabrikası ve Hasır iskelesindeki yağ taciri Seferoğlu Nikolakiye ait evrak bu sabah Emniyet müdürü Muzaffer Akalın nezdinde yapılan bir toplantıda gözden geçirilmiş ve bunların fezlekelerinin hazırlanmasına başlanmıştır.

Ancak pazartesi günü adliyyeye verilebilecekleri anlaşılmıştır. Son günlerde daha bazı müesseselerin şeker sakladıkları ve beyanname vermedikleri mahiyetinde zabıtaya birçok ihbarlar yapılmıştır. Fakat henüz bunlara ait incelemeler neticelenmiş olmadığından tahkikatın işkâl edilmemesi için şimdilik gizli tutulmaktadır.

Şeker şirketi mamul şeker satıcılarının beyanname hususundaki itirazlarını varit görmektevdir. Hükümetin tebliğinin fiyat değişikliğinden evvel ellerinde şeker bulunduran bütün müesseselere şümülü olduğu bildirilmektedir.

Hattâ evlerinde bile mutattan çok fazla, ticarî sayılabilecek miktarda şeker bulunduranlar varsa beyanname ile şirkete ihbar etmeleri zarurî olduğu ve böyle mal saklıyanların takibata uğrayacakları beyan ediliyor.

Eskişehirde şiddetli fırtına ve seller

İzmirden verilen malumata göre, fırtına tahribatının ilk tahminlerden fazla olduğu anlaşılmaktadır. Duvarları veya çatıları yıkılan evler yüzlerce. Devamlı yağmurlar yüzünden Bakırçayı taşmış, 6 köy sular altında kalmıştır.

Eskişehirde de şiddetli bir fırtına olmuş, evlerin bacaları, dükkanların saçakları uçmuştur. Dağlardaki karların erimesi neticesi dereler taşmış, Eskişehirin bazı mahallelerini sular basmış, bir kısım evler yıkılmıştır.

Porsuk kenarındaki bütün evlerle Hoşnudiye mahallesinin bir kısmı seller arasında kalmışlardır. Bu mahallelerde on ev kısmen veya tamamen yıkılmıştır. Yirmi ev de tahliye edilmiştir.

Halk telaşa düşmüş, geceyi müteyakkız ve uykusuz geçirmiştir. Bir kısım halk evlerini boşaltmaya başlamışlardır. Şeker fabrikasının çiftliğini, Gökçekışık istasyon köprüsünü ve jandarmakarakolunu sular basmıştır. Zarar ve ziyan yarım milyon lira tahmin edilmektedir. Dün akşama doğru Eskişehirde kar yağmağa başlamıştır. Nüfusca zayıf olamıştır.

No. 48

Yazar: Orhan Rahmi Gökçe

Daha başka maksatlar da var, onları sonra anlarsın. Şimdi sana, vaziyeti kısaca izah edebildiğimi sanıyorum. Neye düşünüyorsun?

Doğan ağır ağır dolaşmağa başladı:

— Düşünmekte de haklıyım. Gerçi ben Osmanlı tabiyetinde değilsem de Türküm ve benim vatanım, her ne olursa olsun, bu topraktır. Bayrağım da bu bayrak. Hemşirem, yani senin Sultan zevcesi sıfatile çok işlere atıldığını ve belki de koca gün habersiz birçok geyler yapıp gittiğini anlıyorum, bu bir!

İkincisi, beni mesut etmek için, bazı fedakârlıklar yapacak gibisin. Yani onların beni himaye edebilmeleri için, memleketimiz aleyhine ve onlar lehine bazı fedakârlıklarda bulunacağım. Ben ise, buna razı değilim. Çünkü ben bu toprağın, bu bayrağın âşkıyım.

Safiye Sultan, kardeşine hayretle bakıyordu. Onun bu mertçe, bu kahraman vaziyeti kendisine gurur vermişti. Ayağa kalktı, Doğanı omuzlarından tuttu:

— Hayır Doğan, emin ol, memleket aleyhine en küçük bir iş yapmayacağım. Bu sadece, esasen olacak olan bir işten istifade edeceğim. Anlıyor musun, fedakârlık yok!

Doğanla Safiye Sultan, işte bu suretle mutabık kalmışlar ve bir sene evvel, ansızın, nerede yaptıkları belli olmayan kıpkırmızı, süslü gibi güzel, martı gibi hafif ve serî, yelkenleri de kendi gibi kıpkırmızı ve bayrağının yanında, meçhul bir arma taşıyan bir gemi gözükmüştü. Bu gemi, az sonra, Adalardanızın, Akdenizin ve Adriyatığın içinde uçmağa başladı.

Kim vardı bu gemide?.. Ne istiyordu?.. Hangi milletlendi, kimse bilmiyordu. Rivayetler, sahil şehirlerinde, muhtelif şekillerde dalgalandı duruyordu.

Bu rivayetler çok muhtelif olmakla beraber, sadece bir nokta üstünde birleşiyorlardı:

O, çok güzel, çok kahraman ve fevkalâde bir insanmış diye..

Geliş, gidiş ona, "Meçhul Korsan" adı verilmiş. Bir müddet sonra anlıyanlar bulunmuştu. Bu habere inanan da vardı, inanmayan da. Merak edilen diğer bir cihet te şu idi:

— Ne istiyor bu genç?.. Kimin nesidir?.. Bir korsan olmadığı şüphesizdir. Altındaki gemi de, yirmi korsan gemisinden pahalı. Bu serveti nereden buluyor?.. Mademki Türküdür, ne diye hükümdarının ve milletinin emrinde çalışmıyor?.. Bu şaşırtmaca kahramanlık neden ileri geliyor?

Birçok şehirlerde, korsanlar gemiciler ve halk arasında bu münakaşalar olurken bazıları da: — Canım, ne olursa olsun, diyiyorlardı: onun bize benzemediği muhakkak..

Bazıları ise, gunları söylüyorlardı:

— Onda bir tılsım var dostlar.. Peri gibi, Cin gibi, Şeytan gibi bir şey.. Çat burada, çat burada.. Fazla edepsizlik yapan korsan oldu mu, dalma biniyor, ensesine yapıyor..

Doğan, bütün bu rivayetleri işitiyor ve gülümsüyordu. Fakat hiç bir zaman, başının üstünde dolaşan şöret halesi ona bir gurur, bir hodgâmlık vermemişti. O, bir bulut, bir esrar içinde gizli kalmaktan tabiaten hoşlanıyordu. Esasen şimdiye kadar böyle büyümüştü ve kendi kendine de, ilelebet böyle kalmak, böyle yaşamak kararını vermişti.

İstanbul'a hiç gitmemiş, hattâ Çanakkale boğazına bile yaklaşmamıştı. Akdeniz sahillerini daha çok seviyordu. Safiye Sultanın verdiği mektupları kullanmak ihtiyacını hiç hissetmemişti. Nihayet bir tesadüf, Korfoda karşılaştı Prenses İrini çıkmıştı. O gün adada, kırmızı geminin kumanya almak için gelişinden mütevellit bir heyecan, bir hareket vardı. Herkes sahile koşmuştu. Arada genç kızlar, genç kadınlar da vardı.

Meçhul Korsanı görmek istiyorlardı. Gemi yavaşmış, bazı tayfalar çıkmışlardı. Fakat o görünmemişti. Halk tayfalara soruyordu:

— Sizin bir kaptanınız varmış, çıkmıyacak mı?

Gemiciler lâkaydane bir şekilde şu cevabı veriyorlardı:

— Bizim kaptanımız, işte şu zattır..

Ve, geminin güvertesinde duran, aksakallı ihtiyar ve sevimli bir zat gösteriyorlardı.

— Hayır, o değil, başaası olacak, bir güzel, bir genç kaptan..

— Tanımıyoruz böyle birini..

Prenses İrini de, şehre yakın olan bir malikânesine bir hafta, on gün müddetle kalmak üzere gelmiş ve bu havadisî işidince, köşkü bekliyen ihtiyar bir uşağını göndermişti. İhtiyar uşak, bir saat sonra dönmüş ve tayfaların halka verdikleri cevabı tekrarlamıştı.

İrini:

— Tuhaf -diye mırıldanmıştı şu halde ya rivayetler asılsız, yahut ta gizleniyor..

Uşağın avdetinden biraz sonra İrini bahçeyne inmişti. Sırtında hafif, kolları açık bir ipeklî bonos vardı. Ansızın yirmi adım ileride iki kişinin durduğunu gördü. (Devamı var)

Hitler nutuklarını Nasıl söyler?

"Hitler ve Ribentrop, benim söylediklerime dikkat etmeyerek, bilâhare kendilerinin söyleyeceklerini düşünürler ve karşılarındakini dinler gibi görünürler,"

HİTLERİN İLK NUTKUNU NASIL DİNLEDİM?

Berlin, 30 nisan 1937 se. nesinde ayak bastım. 1 mayıs günü Almanların "iş," bayramıdır, ve o gün nutuklar söylenir.

Hitlerle ilk defa olarak, mayısın birinci günü, karşı karşıya geçerek gördüm.

İtimatnamemi takdim etmemiş olduğum için, gayriresmî olarak Opera binasına sonra da Lustgarten'e gittim. Operada Dr. Göbels nutuk söyledi. Nutkun mevzu sanat ve edebiyattı. Şunu tasdik ederim ki, tekellümdeki mahareti ve sesinin fevkalâdeliği beni teshir etti. Mevzu, siyasi olmadı için, desise ve yalandan uzaktı.

Lustgarten'de ise Hitler, karışına intizamla sıralanmış kalabalık bir kütleye hitap ediyordu. Nutkunda, demokrat devletler aleyhinde, bilhassa matbuatına hücum ettiği İngiltere aleyhinde incitici sözler bulunuyordu. Mevzuunu, Rusyanın nüfuzlu yahudileri teşkil ediyor ve bunların aleyhinde bulunuyordu.

Almanyadan bahsettiği vakit, kafamda mihlanıp kalan ve bir daha unutamadığım bir cümle söyledi:

"— Hiç bir millet kendi mukadderatından kurtulamaz,, manası da: "Alman milletin bütün güçlükleri yenerek kendisini diğer milletlerden müstakil kılmak ve icap ederse daha fazla "hayat sahası" temini için şarki Avrupada icabında harp etmek,, demekti.

Söylenen sözlerden ziyade, beni alâkadar eden, hatipti, ve hatibi dinleyen halkın psikolojisiydi.

Sesini haşin ve antipatik buldum. Lâkin kendisinde fevkalade bir vaaz kudreti gördüm. Onu dinliyen halk söylediğini tasdik ediyordu.

O gün hava güzeldi, ve karşılarında, disiplin altında dizilmiş bulunan halkın, bu çeşit nutukları dinliyeceğine başka yerde eğlenmeyi tercih edeceğini hissediyordum.

Hitlerin, koca bir milletin başına geçmesine muvaffak oluşuna, onları bilâkaydışart idare edişine, bu bakımdan büyüklüğüne hayret etmek imkânsızdır. Hitlerin demagogik kudretini kenara bırakırsak, onu rakipsiz bırakan hassasın, itimat, itikat "iman" olduğunu görürüz.

Almanya için olan imanı, başarmağa uğraştığı davaya olan imanı, ne heyhat, kendisine ve kendi büyüklüğüne olan imanı. İman ve irade kuvveti!

DÖRT SAAT SÜREN BİR NAZİ SELAMI

Ordunun bir resmi geçidinde, dört saat, kıpırdamadan, sağ kolu ile nazi usulü selâm vermişti. Buna nasıl tahammül edebilirdiğini, nasıl yorulmadığını sorduğum zaman bana şu cevabı verdi:

"— İrade kuvveti ile,,

Bu irade kuvvetini suni bir şekilde nasıl tekemmül ettirmiş olmasına hayret ettim.

YALNIZ KENDİ SÖYLEYECEKLERİNİ DÜŞÜNÜRLER

Hitler, ve Ribentrop, benim söylediklerime dikkat etmeyerek, bilâhare kendilerinin söyleyeceklerini düşünürler ve karşılarındakini dinler gibi görünürler.

Bir gün beş on dakika süren bir nutuk söylemiştim. Hitler cevap verdiği vakit nutku kırk beş dakikadan fazla sürdü; bunun

Hitlerin, mareşal Blomberg son suz bir muhabbet beslediğini söylediler. Eğer Blomberg onu terkederse kendisini pencereden atacağını bile söylemiş. Halbuki netice bambaşka bir şekilde nihayet buldu.

Blomberg Hitleri terkediş arzusuna hilâfına hareket ettiği halde, Hitler, kendisini pencereden atmadı; bilâkis "çöp yığınına,, mareşal Blombergi gönderdi.

Bu hâdise on ay sonra olmuştu; o zamanlar ise Blomberg, Hitlerin en yakın dostu ve müşaviriydi.

BİR ZİYAFETTE GARİP BİR SUAL

Zavallı Blomberg! İngiliz sefaretanesinde misafirlğe davet ettiğim ilk Alman o idi ve davetime icabet ettiğim ilk Alman o oldu.

Göring, ve o zaman Alman hariciye nazırı olan Baron fon Nöyrat

Hiddetlenmeğe başladığı zaman onu teskin etmek için bende bir temayül doğardı!

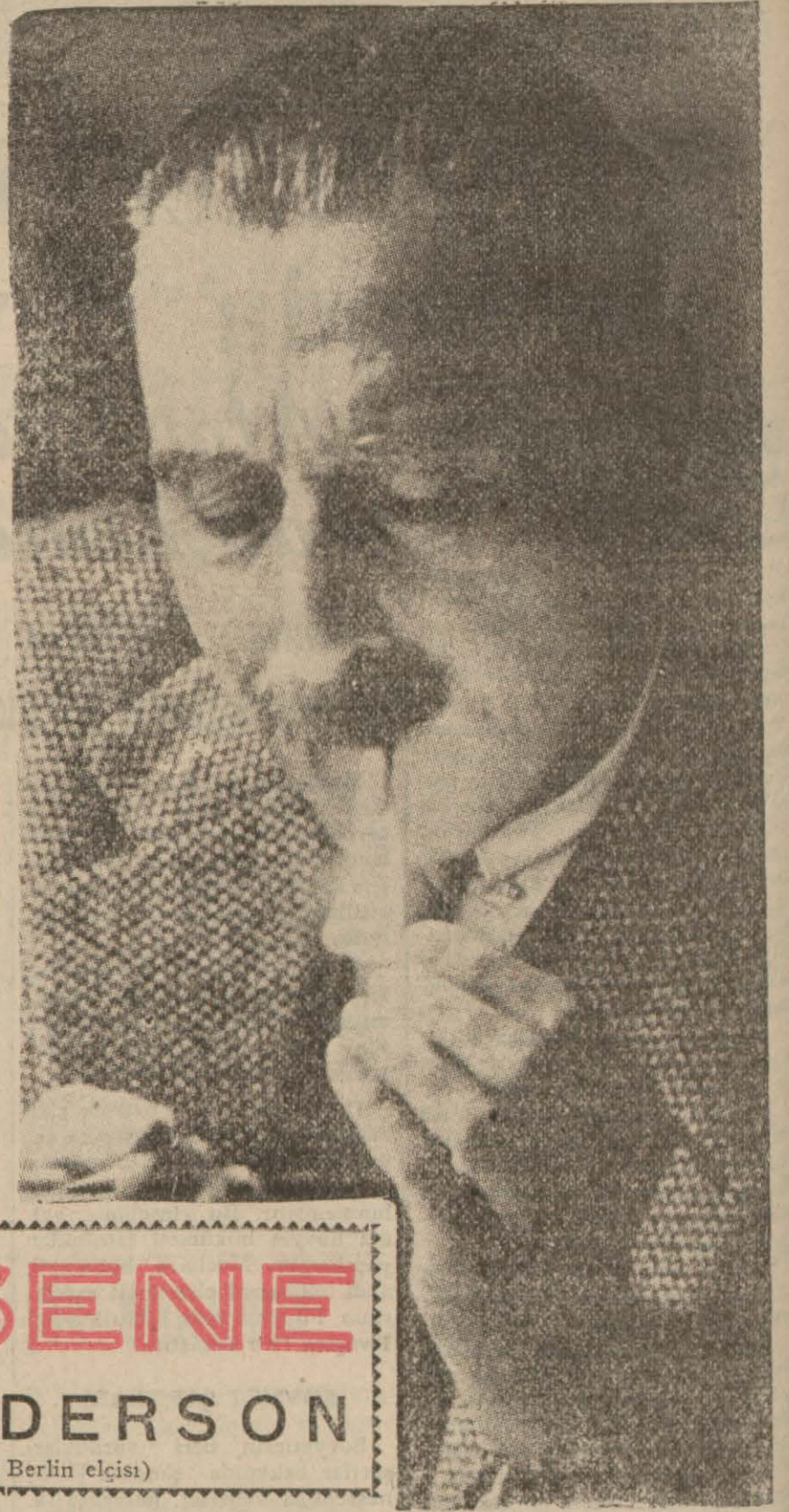
Hitlere ilk defa mülâki olduğum vakit, Baron fon Nöyrat, dahiliye nazırı ve Hitlerin meşhur tercümanı Dr. Şmit de oradaydılar.

Hitlerle almanca görüştüğüm için Dr. Şmite muhtaç kalmadık, maamafih elinde kalem kâğıt daima not tutardı.

Berlinde bir ay kalmamıştım ki hükümetimden (Mr. Çemberlayn), den İngiliz - Alman münasebetlerinin inkışafı için teşebbüse girişmem hakkında talimat aldım.

Baron fon Nöyratı, İspanya meselesini ve dünya politikasını müzakere etmek için Londraya davet edecektik.

Nöyrata teklifi ilk yaptığım vakit, müteredditti. Hitlerle danışacağımı ve bu ziyaretin 20 haziran dan evvel vukubulmayacağını, zi-

HİTLER'LE 2 SENE

Yazan: NEVİL HENDERSON

9 MART — 1940

(İngilterenin en son Berlin elçisi)

üzerine, mümkün olduğu kadar nutuk söylememeye gayret ettim.

Hitlerin konuşması uzamağa başladığı vakit sözümü derhal keserdim; bu hareketimden dolayı katien gücenmezdi.

Bu, bana, nutuklarında coşarak bağırmasının tabii bir hâdise olmadığını, kendisini zorla heyecana getirdiği neticesine vardırdı.

MAREŞAL BLOMBERG

Bir sefir itimatnamesini tayin olduğu memleketin hükûmetine tevdi etmeden evvel, hükûmet ve diğer sefirler karşısında hususî bir mahiyeti haizdir; onlarla resmi olarak hiçbir rabıtası yoktur.

Böyle olduğu halde ben bu kayd nazarı dikkate almadım, ve İngilterede, kralın taç giyme merasiminde, Almanyayı temsil etmek için Hitler tarafından intihap edilmiş olan Mareşal Blomberg telefon ederek İngiltereye gitmeden evvel arkadaşları ile birlikte (Amiral Şulze ve General Ştumpf) akşam yemeğine gelmeleri ricasında bulundum. Derhal icabet ettiler.

Mareşalın benim üzerinde bıraktığı tesiri kaydetmeden geçemeyeceğim. Elli sekiz yaşında, uzun boylu, yakışıklı, eski Alman ordusuna mensup tam bir askerdi.

Taç giyme merasiminde, Almanyayı temsil etmesi için ondan daha iyi biri gönderilemezdi.

oradaydılar. Sofrada oturuyorduk, aralarından bir tanesi, :

"— Size biri Heil Hitler (Hayl Hitler, sağol Hitler demektir ve nazi Almanyasında selâm şekline girmiştir) diye selâm verirse ne yaparsınız,, diye sordu.

Talihime, hazırcıvaplığım üzerimdeydi. Cevap olarak:

"— Sağ elimin parmaklarını bittirir, sağ kaşımın iki santim üzerine getirerek yapıyorum, topuklarımı sertçe birbirine vurur hazırlı vaziyetini geçer ve "Rule Britannia,, (yani hüküm sür, hükmet Britanya) diye mukabele ederim,, dedim.

Cevabım hepsini güldürdü ve Almanyada bulduğum müddetçe vestiyer uşağında ve Mis Unity Mitford (Yunayti Mitford) dan maada bana Heil Hitler! diyen olmadı.

Mis Mitford, Nürenbergde, kalabalık içinde, beni bu şekilde selâmladığı vakit o kadar çok hayret ettim ve şaşkırdım ki "Rule Britannia,, demeyi unuttum, cevap bile vermedim.

ASABİLİK SENESİ

Kral altıncı Corun taç giyme merasiminden bir gün evvel, Hitler beni kabul etti ve itimatname mi takdim edebildim.

Hindenburg hava sefinesinin parçalanması o sıralarda olmuştu; suikastten bahsediliyordu, Hitler çok asabıydı.

Berlinde kaldığım iki sene zarfında, Hitlerle, daima asabî bulunduğum anlarda karşılaşmak bahtıyarlığında bulundum.

Karşılıklı ufak unutlar irat ettik, lâkin bu onu pek alâkadar etmiyordu. Zeplin ve birkaç Almanın ölümü ile neticelenen facia için taziyetlerimi bildirdiğim zaman memnun göründü.

Bunun üzerine beni başka bir odaya götürdü. "Hindenburg,, hava sefinesi için müteyakkız bulunulması hakkında birçok mektupların alınmış olduğunu, zeplinin sefere çıkmadan evvel çok dikkatli bir muayeneden geçirildiğini uzun uzadıya anlattı. Bana karşı dostça bir duruşu vardı, ben ise onu Almanyaya hâkim kılan sırı arıyordum.

Bazan o kadar makul düşünce ve deliller izhar ederdi ki tezyvüşe düşerdim.

ra Balkan devlet merkezlerine bir seyahate çıkmak üzere olduğunu söyledi.

Bunun gibi diğer müşküller halolunarak, ziyaretin o ayın yirmi üçü ve yirmi sekizi arasında yapılmasına karar verildi.

ALMAN HARİCIYE NAZIRI İNGİLTEREYİ ZAYARETİN NİÇİN VAZGEÇTİ?

Muvaffakiyetimin sevinci uzun sürmedi.

Bunun bir şanssızlık eseri olduğunu zannettim, bilâhare kasten yapıldığının farkına vardım.

19 haziran, Berlinde resmi bir tebliğ nesredildi.

Bu tebliğde, Doyçland Alman cep zirhlısının, İspanya hükûmet tayyareleri tarafından bombalanmış olduğuna, Lâypzig kruvazörünün muvaffakiyetsiz bir torpil hücumuna maruz kaldığını, bildiriyordu.

Ertesi günü Nöyrattan hususî bir mektup alarak, ziyaretin şimdi lik imkâsız bulunduğunu öğrendim.

Yirmi haziran, bir pazar günü idi; bütün günümü, hariciye nazırını aramakla geçirdim. Memleket içinde bir seyahate çıktığını söylediler. Maamafih akşama doğru, onu hariciye nezaretinin hususî dairesinde ziyaret etmeye muvaffak oldum.

Lâypzig hâdisesinin, Londraya gitmesine mani değil, bilâkis sebev teşkil edebileceğini ve gelmesinin daha çok arzu edileceğini söyledim. Hitleri görmeden katî bir cevap veremeyeceğini bildirdi.

Baron fon Nöyrat ertesi sabah Hitlerle görüşmeye yardım etti. Hitler Vilhelmshafenden yeni dön müştü. Otuz telef veren Doyçland zirhlısı, Vilhelmshafen yani Vilhelms limanına dönmüştü.)

Hindenburg hâdisesinde olduğu gibi, hırsıydı. Alman canlarına kıyılmasına asla tahammül edemiyordu. Böyle nazik anlarda, Almah hariciye nazırının memleketini terk edemeyeceğini söyliyerek beni dinlemedi.

1 EYLÜL GÜNAHININ BÜYÜK BİR KISMI RİBENTROPUNDUR

Bilâhare Almanyanın dahili vaziyetinden öğrenmiş olduğum şeylerden şu neticeye vardım. Hitler, İngiltereye hariciye nazırını gön-

dermemek için "Lâypzig,, gibi ehemmiyetsiz sebevleri göstermişti. Londra sefiri olan fon Ribentrop ta, bu ziyaretin vukubulmaması için uğraşmıştı; fon Nöyratın Londraya gitmesi, kendi prestiji ve şahsî gururunu kıracağı kanaatini besliyordu.

Tarih, 1 eylül 1939 gününün büyük bir kısmını Ribentropa yükliyecekti.

Fon Nöyratın Londra seyahatine mani olmak için çevirdiği muvaffakiyetli entrika ne yazık ki, Hitlerin dış politikasına işliyen tesirin ne ilki ne de sonucusuydu.

NÜRENBERGDE RESMİGEÇTİ

Almanyayı idare eden nazi seferlerle münasebeti ilerletmek için sarfettiğim şahsî gayretlerden biri, 1937 mayısında, şerefime verilen bir ziyafette, irad ettiğim dostane bir nutuktu.

İkincisi, Nürenberg partisinin eyüldeki toplantısına iştirak ettiğim gündü.

O güne kadar, hiçbir İngiliz, Fransız veya Amerikan sefiri, Nürenberge parti toplantısına gide, menmişti; sebev olarak bu toplantının gayri resmi olduğu ileri sürülüyordu.

Fransız sefiri Fransua Ponse, Mr. Jilber, Amerika B'leşik devletlerinin sarje daferi ve ben, temsil ettiğimiz hükûmetlerden müsaade geldiği için, parti toplantısında hazır bulunduk.

Nürenbergte, toplantı haftasın da yapılan nümayiş ve gösterilere şahit olmanın hiçbir kimse, Almanyadaki nazi hareketlerini tam manasile tahayyül edemez.

Partinin iki milyondan fazla azasını temsil eden 140.000 liderin resmi geçidini gördüm.

Bes bini kızlardan mürekkep olan 48.000 kişilik Hitler gençliğinin bir toplantısında ve Himlerin 25 bin kişilik kara gömlekli S. S. lerinin kampında bir akşam ziyafetinde bulundum.

Hitler, Nöyrat, Göring, Göbels ve onlar kadar ehemmiyeti olmayan diğer zevatla görüştüm.

Gösteriler, seyirciler üzerinde büyük bir tesir yapıyordu.

Parti liderlerinin toplantısı akşam saat sekizde, (veya bütün memleketteki şehir ve köy organizasyonu seferlerinin) Zepelfeld stadyumunda yapıldı.

Kahve rengi gömlek giymiş olan 140.000 kişi, kütah arasında mesafe bırakılarak altı sıralık bir saf halinde geçtiler.

Biraz sonra, Hitler, pesinde yüzlerce kişiyle göründü ve kendisine tahsis olunan yere geçti.

NÜRENBERGDEKİ İNTİBAİM

Stadyoma muvasalatı, stadyomun etrafında bulunan üç yüz kadar projektörün gök aydınlatması ile anlatılmıştı.

Projektörlerin mavimsi ışığı, havada, binlerce metre yükseklikte bir nevi dört köşe tavan teşkil etmişti; tesadüfen geçen bir bulut manzarayı güzelleştirmiş, muhteşem ve çok güzel bir tesir husule getirmişti; insan kendini buzdan yapılmış büyük bir kilisenin içinde farzedebilirdi.

Sancak taşıyanlar, bir emirden sonra, stadın öbür ucundan meydana çıkarak muntazam bir şekilde dizildiler.

Muayyen sancakların direğinde elektrik tertibatı bulunuyordu. Mavi ışık kubbesinin altında, tam bir sessizlik içinde, kahve rengi gömleklerin arasından, beş sıra halinde kırmızı ve altın ışık nehirleri, alkış tarif olunmıyacak kadar güzel bir manzara arz ediyordu.

Harpten evvel, Petersburga bulduğum altı sene zarfında, Rusların en iyi baletlerini görmüştüm, lâkin hiçbirini Nürenbergteki muhteşem baletle kıyas edemedim.

Alman cemiyetinin tahtesgün runda, sürü halinde kullanılmak hissi uyur.

Muntazam adımlarla ve üniformalı olarak şarki söyliyerek yürüdükleri sırada kendilerini mesut hissederler; nazi inkılâbı (ihtilâl?) bu hâlere nasıl müracaat edeceğini ve bunları ne şekilde kullanacağını herhalde iyi biliyordu.

HİKMETİ ANLAŞILMIYAN ADAM: HESS

Bu gösteriş, topyekân bir kuvvet olmak bakımından meğmud fakat disiplinli bir güzellik oluşturmamdan da fevkalâde idi.

Bilhassa bir tenkitçi gözle Hitler gençliğinin resmi geçidinde, diğerlerden eliemmiyetsiz değil, sancakların, şarkıların, müziğin bu leraatta büyük bir rol oynadığını görür ve gençlik gevekinin bariz bir surette tezahür ettiğini anlar.

(Devamı var)

Nevil Henderson resmi hayatında okumayı çok sever